

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת בהר - בחוקותי תשפ"א

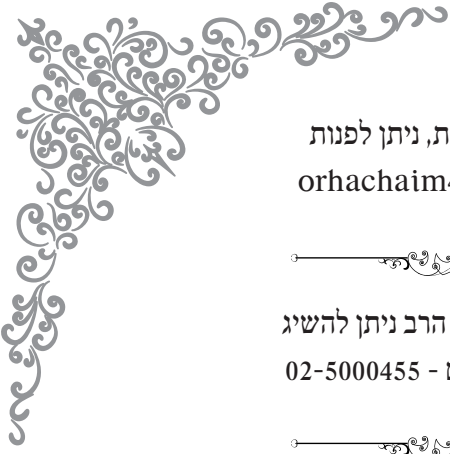
זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
20:53	20:00	19:08*	י-ם
20:50	19:58	19:06	ת"א
20:53	20:01	19:09	חיפה
20:50	19:58	19:07	ב"ש

* לונהגים 40 דק': 18:48

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת בהר-בחוקותי תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהריד" - חומש ויקרא

1 מצוות השמיטה (לקראת שנת השמיטה הבעל"ט)

פניני אור החיים הקדוש:

11 הרגלים נושאות לבית המדרש

פרשה למעשה:

13 הבוטח בה' חסד יסובבנו

18 מה יעשה אדם ויחיה - ימית עצמו

22 יקרה היא מפנינים

מצוות השמיטה (לקראת שנת השמיטה הבעל"ט)

ודקדוקיה, כפי שנאמרו בהר סיני - כך עלינו לדעת כי כל הכללים והפרטים של מצוות התורה השונות, נאמרו אף הם בהר סיני.

מצוות שמיטה היא רק דוגמה לכל המצוות האחרות, לבל נחשוב חלילה כי חכמים אמרו מעצמם איזה דבר, אלא הכל נאמר למשה רבנו על ידי הקב"ה בהר סיני.

ברם השאלה עדיין במקומה עומדת, מדוע נבחרה דוקא מצוות שמיטה לייצג יסוד זה שכל המצוות נאמרו בהר סיני.

וַיִּדְבֶּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבַתָה הָאָרֶץ שְׁבַת לַה' (ויקרא כה, א-ב).

חז"ל (ילקוט שמעוני רמז תרנח) שואלים: "מה ענין שמיטה להר סיני?", כלומר,

מדוע הדגישה התורה כי מצוות שמיטה המופיעה בפרשה זו, נאמרה בהר סיני, והרי כל מצוות התורה נאמרו בהר סיני ומה מיוחד במצוה זו דווקא?

ומתרצים (הובאו דבריהם גם ברש"י): "מה שמיטה

נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני".

כלומר, כשם שבמצוות שמיטה מפרטת התורה את כל פרטיה

"איזה ילוד אישה יכול

לעמוד ולהבטיח הבטחה,

שכזו, שהארץ תיתן בשנה,

השישית יכול שייספיק

עד שיצמח היבול החדש

בסוף השנה השמינית?"

פרשה זו, היא אחת ההוכחות הגדולות כי אכן תורה ניתנה מן השמים.

ישנם אנשים שאין להם כל ידיעה

ששמעתי, גיליתי כי התורה היא תורת אמת, ולא יתכן שהיא חוכמה אנושית. רואים בעליל כי מדובר בחוכמה עילאית, וגם אם עדיין אינני שומר תורה ומצוות כראוי, אני חש שהתורה סוחפת אותי אחריה."

לשאלתי, מה שיכנע אותו יותר מכל כי התורה היא אלוהית ולא אנושית, השיב לי:

"למדתי את פרשת שמיטה, שם מְצַנֵּה התורה להשבית את הקרקע במשך שנה שלמה כל שבע שנים, ויותר מכך - לאחר שבע שמיטות מגיעה שנת היובל, ואז משביתים את הקרקע למשך שנתיים שלמות. לכאורה זה ציווי שלא ניתן לעמוד בו. בימינו, אם אין יכול בארץ, אפשר לייבא אותו מחו"ל, אבל בזמננו, בשנה בה לא היה יורד גשם ולא היה יכול חקלאי, בני אדם עלולים היו למות ברעב. לא היתה אפשרות כלל לחיות בלי עבודת האדמה, וכיצד מצווה התורה על החקלאים להשבית את שדותיהם שנה שלמה?

"ובאמת התורה בעצמה מציגה את

בתורה, בוודאי מעולם לא חונכו לידעה כי תורה ניתנה מן השמים, והם ניזונים מכל מיני חוקרים למיניהם, הרוצים לטעון כאילו חלילה התורה נכתבה על ידי בני אדם.

כאשר אומרים להם כי התורה ניתנה על ידי בורא עולם, שהתגלה לעם ישראל בהר סיני ונתן להם את תורתו - הם מבקשים הוכחה לכך.

ישנן הוכחות רבות לעניין זה, ובדורנו התגלה הנושא של דילוגי אותיות, שם מגלים דברים מדהימים על אירועים שנרמזו בתורה הקדושה.

לפני זמן-מה נפגשתי עם עורך דין, רחוק מאמונה מרחק רב, והוא סיפר לי כי לאחרונה החל לשמוע הרצאות בענייני יהדות. שאלתי אותו מהי מסקנתו מהדברים ששמע, והוא השיב לי: "האמת, קודם שהתחלתי לשמוע את ההרצאות הללו, היה לי הרושם כי התורה היא ספר שחובר על ידי כמה וכמה בני אדם, ומישהו לקח את החיבורים הללו וליקטם לספר אחד והוא התורה. רק בחודשים האחרונים, בעקבות הדברים

שהוכחה בעליל! כאשר ישבו ישראל על אדמתם במשך מאות שנים ושמרו שמיטה כהלכתה, נתנה הארץ בשנה השישית יכול לשלוש שנים. אם כן, אין הוכחה גדולה מזו כי התורה ניתנה מן השמים, על ידי בורא העולם."

ישנו סיפור מדהים על שמירת השמיטה במושב קוממיות.

מושב זה הוקם בשנת תש"י, ולקראת שנת השמיטה תשי"ב, ביקש ה"חזון איש" זצ"ל מהרב בנימין מנדלסון זצ"ל, צדיק וחסיד קדוש, שהתגורר בקרית אתא, לעבור למושב הנמצא סמוך לאשקלון ולכהן בו כרב.

התנאי הראשוני היה, שתושבי המושב שהתפרנסו בעיקר מחקלאות, ישמרו שמיטה כהלכתה ובכך יהוו דוגמה לכולם, כי ניתן לקיים את המצוות התלויות בארץ, על כל

שאלת האנשים כלפי מצוות שמיטה באומרה: "וכי תאמרו מה נאכל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נִאָּסַף אֶת תְּבוּאֹתֵינוּ" (כה, ט), ומשיבה על כך: "וְצוֹתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעֵשֶׂת אֶת הַתְּבוּאָה לְשֵׁלֶשׁ הַשָּׁנִים..."

(שם, כא).

"איזה ילוד אישה יכול לעמוד ולהבטיח הבטחה שכזו, שהארץ תיתן בשנה השישית יכול שיספיק עד שיצמח היבול החדש בסוף השנה השמינית? איזה בן אדם היה מצווה על אומה שלמה להשבית את האדמה למשך שנה ולעיתים שנתיים תמימות, ולהבטיח להם שלא יסבלו ממחסור, כי יהיה להם יכול רב שיספיק לכל השנים הללו? רק בורא העולם, נותן התורה, יכול לצוות על שמירת השמיטה ולהבטיח לשומריה שלא יחסר להם אוכל. וזו הבטחה אמיתית,

פרטיהן ודקדוקיהן.

וכאשר הגיע איש הסוכנות לקוממיות, הבהיר לו הרב מנדלסון כי הוא מסכים לקבל את הנטיעות, אבל בתנאי ברור שבשנת השמיטה לא יהיה לאיש רשות לטפל בפרדסים והכל ייעשה על פי דיני שמיטה.

בתחילה התנגדה הסוכנות מכל וכל לתנאי, בטענה כי כל השקעתם תרד לטמיון, אם במשך שנה שלימה לא יטפלו בפרדסים כראוי. מנכ"ל הסוכנות דאז, התקשה להבין הכיצד זה מוותר היישוב החרדי על הצעה כה מפתה לקבל נטיעות בחינם, וביקש להיפגש עם רב המקום.

זה לא היה קל לשמור שמיטה באותם ימים, כאשר כל פרנסת היישוב היתה תלויה ביבול החקלאי, אבל התושבים, שכולם היו יראים ושלמים, קיבלו על עצמם שמירת שמיטה כדין על פי הוראת והנחיית ה"חזון איש".

הסוכנות היהודית שפיקחה על ההתיישבות בארץ באותם ימים, רצתה לנטוע פרדסים במושבים החדשים, והיא בחרה גם את היישוב קוממיות כאחד מהיישובים שיקבל ממנה את הנטיעות. מדובר היה בהשקעה יקרה יחסית לאותה תקופה,

תורמים

104 ש"ח

למוסדות אור החיים

כסגולת ר' חיים פלאגי

רבי חיים פלאגי מצייין בספרו 'מועד לכל חיל' (סגולה שמונחת בספר הקדושתן 'ספר משיה הצדקה' דף קט"ז ע"ב) **כה דבריו:**

"ערב שבועות - יפריש צ"א (91) פרוטות

וישלים על שיעור ב' פעמים ב"ן (בן בגימטריה 52. כלומר: 2*52=104)

ויתנם לתלמיד חכם עני ועניו,

והוא תיקון לעון אדם הראשון ועון העגל ולפגם הברית,

והוא סגולה לחשוכי בנים ולקירוב הגאולה".

לפרטים: 02-5000455

שמטרתן לשבח את היבול, נאסרו. לקראת סוף שנת השמיטה, הגיע האחראי על הפרדסים לכל היישובים שקיבלו את הנטיעות, כדי לבדוק את מצב הפרדסים, ובבואו ליישוב קוממיות, גברה התרגשותו.

הוא סיפר לתושבי המקום, כי מתוך שנים-עשר הפרדסים שהיו בפיקוחו, כולם עבדו כרגיל בשנת השמיטה, למעט במושב קוממיות, שם נשמרה שמיטה כהלכתה. עם זאת - אמר אותו אחראי - הפרדס המשובח ביותר מכל הפרדסים, היה זה שצמח במושב קוממיות...

חלפו שש שנים ושוב הגיעה השנה השישית שלפני שנת השמיטה. גם בשנה זו, הגיע האחראי לבדוק את יכול הפרדסים. להפתעתו, בעוד שבכל היישובים האחרים היתה כמות הפרי ממוצעת כמו בכל שנה, הרי שביישוב קוממיות, היה היבול פי שלושה מהרגיל.

האחראי הגיע לרב וביקש הסבר לכך, והרב הוציא לו את החומש והקריא לו את הכתוב: "וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם

בפגישה הסביר לו הרב מנדלסון בהרחבה את מהות מצוות השמיטה, באומרו כי מדובר בציווי של בורא עולם, אותו אנו מקיימים בכל מצב ובכל תנאי.

הוא הוסיף והסביר כי עם ישראל גלה מאדמתו בשל אי שמירת השמיטה, וכאשר הוא שב לאדמתו, אם רצונו להיאחז בקרקע - עליו לשמור שמיטה כהלכתה.

מנכ"ל הסוכנות ששמע את הסבריו של הרב, והתרשם מדמותו המופלאה, הסכים לתנאי שהציב הרב ונתן להם את הנטיעות.

שנתיים לאחר שניטעו השתילים הרכים, הגיעה שנת השמיטה. השתילים היו עדיין קטנים, ובדרך הטבע אם לא מטפלים בהם כראוי בשנים הראשונות, הם עלולים להתייבש.

ברם אנשי המושב טיפלו בפרדס הצעיר על פי כל גדרי ההלכה, כפי הנחיית הרב מנדלסון, כאשר רק עבודות שנועדו לקיום השתילים הותרו, ואילו כל העבודות האחרות

להתקיים מכך... הוא זקוק למאכלים שונים לחלוטין, שגם הם קיימים בבריאה. האם יתכן שכל זה נוצר במקרה? האם לא רואים בעליל שיש יד מכוונת?

כל יצור בעולם מתוכנן במדויק, והוא יודע עם היוולדו מהו המאכל המתאים לו לקיומו. כאשר בוקע האפרוח מן הביצה, הוא מחפש את גרעיני המאכל. וכי מי לימד אותו שזהו המאכל הדרוש לו? באיזו אוניברסיטה הוא למד זאת?

בתורה נאמר (ויקרא כב, כז): "שׁוֹר אֹו כָּשׁוּב אֹו יַזְזִי בְּיַדְךָ". שאלו חז"ל (בבא קמא סה ע"ב): וכי מיד כאשר נולד העגל אפשר לקרוא לו כבר 'שור'? ותירצו כי אכן "שור בן יומו קרוי שור, איל בן יומו קרוי איל". אמנם הוא רק עגל, אבל יש לו כבר את כל התכונות של שור. מיד עם יציאתו לאוויר העולם, הוא כבר מתחיל ללכת ולאכול בכוחות עצמו.

הציפורים יודעות כי אם הן תישארנה בחורף במקומות הקרים - לא תוכלנה להתקיים שם, ולכן לקראת החורף הן

בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשְׂתָּ אֶת הַתְּבוּאָה לְשָׁלֵשׁ הַשָּׁנִים". הנה מבטיחה התורה, כי בשנה השישית יהיה היבול פי שלוש מכל שנה, והרי המציאות הוכיחה כי אכן כך הדבר (אגרת הגר"ב מנדלסון, הובא גם ב"פאר הדור" ח"ג עמוד שח ואילך ובהערה 26).

אם כן, אין כמו שנת השמיטה כדי להוכיח לעין-כל שהתורה ניתנה מן השמים, כי רק הקב"ה יכול להבטיח ולקיים הבטחה שכזו.

אבל באמת, כל מי שיתבונן בבריאה המופלאה שסביבנו, יוכל לראות שיש בורא לעולם.

על פי מחקרים שעשו, יש בבריאה למעלה ממיליון וחצי יצורים חיים, סוגים שונים ומשונים, החל מחיות ובהמות, דרך עופות, שרצים ורמשים, וכמובן דגי הים, ולכל אחד מבעלי החיים הללו יש בבריאה את המאכל המאפשר את קיומו.

יחד עם היצור החי, נברא גם האוכל לו הוא זקוק. הרי אם ניתן לפרפר לשתות קפה או לאכול חביתה, הוא לא יוכל

בדרום. הם כילו את התבואה שבשדות וגרמו נזקים אדירים לחקלאים.

רק על מושב אחד הם דילגו: מושב קוממיות. נחילי הארבה הגיעו לכל הקיבוצים שסביב והרסו את התבואה, אבל למרבה הפליאה, לקוממיות הם לא נכנסו.

כך, למשל, מחלק הדואר במושבי הסביבה סיפר, כי כאשר נסע יחד עם בנו בטנדר שלו בין המושבים, כל הטנדר היה מלא חגבים, והנה כאשר נכנס לתחום מושב קוממיות, התעופפו להם כל החגבים ונעלמו.

הבן המופתע שראה את המחזה המפעים, שאל את אביו להיכן נעלמו החגבים, אך אביו לא השיב לו.

כאשר נכנסו למושב, ראו את התבואה פורחת ושוב שאל הבן את אביו הכיצד זה כילו החגבים את יבולי

נוודות מרחקים אדירים, למקומות חמים יותר, ובקיץ שבות חזרה לאותו מקום בדיוק ממנו יצאו. מי לימד אותן לאן לעוף ומתי?

דג הסלמון נווד מידי חורף למעלה מארבעת אלפים קילומטרים, כדי להגיע למקום בו יוכל להתרבות. בסוף החורף הוא שב למקומו, וכל זה בלי מכשירי ניווט ובלי כל הכוונה. מי הוא זה אשר 'תיכנת' אותו לעשות את המסע הארוך הזה מדי שנה בשנה? אלא שרואים בעליל כי חכמה עליונה היא אשר בראה את כל היצורים הללו, מספקת את מזונותיהם ומשרישה בהם תכונות שיאפשרו להם להתקיים!

בערב שנת השמיטה תשי"ט, פקדה מכת ארבה את ארץ ישראל.

נחילי ארבה אדירים הגיעו מכיוון מצרים, ועטו על שדות המושבים

לעילוי נשמת

דוד היים רוני בן מרים ז"ל

יישובי הסביבה, ואילו לכאן לא הגיעו. אביו ניסה להשיב לו כי אולי הם כבר היו שבעים, אבל הבן לא קיבל את התשובה האווילית וביקש מאביו לברר את הנושא.

הם נכנסו למושב ושאלו את החקלאים, מה פשר התופעה, ואז הסבירו להם את מצוות השביעית ואת הבטחת התורה, ואמרו כי קיום מצוות השמיטה, שמר עליהם מפני החגבים.

המחזה המדהים נחרת בליבו של הילד, וכשגדל פגש יהודי חרדי, שחזק אותו בנושאי אמונה ובסופו של דבר, הוא חזר בתשובה ויחד עמו החזיר את כל משפחתו.

במוצאי שביעית, שנת תשי"ג, לא היו לחקלאי מושב קוממיות חיטים לזרוע, לפי שלא רצו להשתמש בחיטי שביעית שהציעו משרד החקלאות.

אחר מאמץ רב עלה בידם להשיג, באחד הקיבוצים הסמוכים, חיטים שבורות ומתולעות שנשארו מן השנה השישית ולא היו ראויים לזריעה כלל.

לא היתה ברירה והם לקחו את הזירעונים השבורים הללו ובטחו בה' בלב שלם שיוציא להם חיטים טובות ומשובחות.

ואכן כך היה, החיטים שלהם יצאו משובחות יותר מכל הישובים מסביב, ודווקא מהם קנו את החיטים במחירים הגבוהים, הייפלא מה' דבר? אם ה' רוצה, גם זירעוני חיטים חצויים נהפכים לחיטים משובחות! (פאר הדור שם, עמוד ש"ד ואילך. וראה שם שבעקבות ההצלחה הגדולה דרשו אנשי ה'שומר הצעיר' תוספת תשלום על ה'החיטים המובחרים', וכך היה לאחר פסקו של הרב מנדלסון זצ"ל, שהוסיפו להם שלישי על הסכום ששולם בעד הזרעים).

אך כל זה רק כשאדם בוטח ומאמין בה' בלב שלם!

חובתנו להתחזק באמונה, וככל שהאמונה מתעצמת בתוכנו, כך יכולים אנו להיות סמוכים ובטוחים, כי הקב"ה שומר ומגן עלינו.

עם ישראל בארץ הקודש היו ככבשה אחת בין שבעים זאבים (אסתר רבה י, יא). מוקף במאות מיליוני אויבים החפצים

למען בנין עולם התורה.

באחת מנסיעותיו לגייס כספים לשייבה בליטא הוא הגיע לפרנקפורט שגרמניה, שם פגש אותו אחד מגדולי הרבנים במדינה זו, רבי יעקב רוזנהיים זצ"ל.

בשומעו כי הרב מפוניבז' הגיע, לא נתן לו להידפק על הדלתות כדי לקבץ פרוטה לפרוטה, אלא סייע לו להיפגש עם נדיבים עשירים, שיתנו לו סכומים גדולים.

אחד העשירים הגדולים הללו, אליו פנה הרב רוזנהיים, הסכים להיפגש עם הרב מפוניבז', רק הבהיר כי הוא עומד לעזוב את ביתו למחרת בבוקר בשעה שבע וחצי ברכבת למשך כשבועיים, והזמן היחיד בו יוכל לפגוש את הרב הוא בשעה שבע בבוקר בתחנת הרכבת, מחצית השעה לפני שהרכבת נוסעת. לא היתה ברירה אלא להסכים לתנאי של העשיר, אלא שבבוקרו של יום המחרת, איחר הרב מפוניבז' לקום, לאחר שהעייפות מיום שלם של התרמות הכריעה אותו, והוא עשה חשבון שאם ייסע לתחנת הרכבת,

בכיליונו, ועם זאת הוא חי וקיים. הרי זו הוכחה חושית לשמירתו של בורא עולם עלינו.

וכבר התבטא אחד מהוגי הדעות הנוכרים, כי מי שרוצה לראות אלוקים, יתבונן כיצד עם ישראל חי וקיים.

במשך כל הדורות הוא סבל רדיפות, גלויות והשמדות, ועם זאת נותר חי וקיים.

אין זה אלא בגלל שבורא העולם שומר עלינו.

מידת הביטחון בהשי"ת, היא יסוד קיומו של כל יהודי, ואם רק יבטח בו יתברך, יראה בעליל את השגחת הבורא עליו.

יש על כך סיפורים רבים מני ספור.

אחד מהם הוא על הרב מפוניבז', רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, מי שהקים את הישיבה הגדולה והחשובה בעיירה פוניבז' בליטא, ולאחר השואה חידש והקים אותה בארץ ישראל.

את הכסף הוא גייס בנסיעותיו לחו"ל, שם הלך לבתי נדיבים, להתרימים

מה להתנצל, אבל העשיר חש נקיפות מצפון ולכן אמר לרב מפוניבו', כי הוא מכפיל את הסכום אותו תכנן לתת מלכתחילה, בתקווה שהרב ימחל לו על הטרחה שהטריחו... (ספר "הרב מפוניבו" ח"א פרק כ' עמוד שלה).

הנה כי כן, יהודי עושה השתדלות מתוך ביטחון בהשי"ת, והישועה מגיעה בדרך לא צפויה.

הברכה לה זוכה האדם, אינה רק בקיום מצות שמיטה אלא בכל מצוה ומצוה שהוא מקיים, שהרי חז"ל לימדונו כי מצות השמיטה היא רק דוגמה לשאר המצוות שכולן ניתנו מסיני.

לכן, בכל קיום מצוה, צריך האדם לבטוח בהשי"ת.

אם זה בתפילה במניין, שלפעמים עושה האדם חשבון מוטעה, שאם יתפלל בזמן יפסיד דבר מה, ואם זה בקביעות עיתים לתורה, שעל האדם לדבוק בכך בכל מצב ובכל תנאי, ולא לחשוב שאם יש לו איזה עיסקה טובה לבצע על חשבון הלימוד, תהיה לו

יאחר להגיע לתפילה וספק אם ישגי במניין.

הרב מפוניבו' העדיף את התפילה במניין על פני הפגישה עם העשיר, ולכן התפלל במניין, וכאשר סיים את התפילה, זה כבר היה לאחר השעה שהרכבת נסעה. אבל השתדלות הרי צריך לעשות, ובתום התפילה נסע הרב אל תחנת הרכבת, שם גילה כצפוי כי הרכבת של שבע וחצי נסעה בזמן ומן הסתם אותו גביר כבר עזב את העיר.

התיישב הרב על ספסל להינפש מעט, והנה לאחר דקות ספורות הוא רואה מרחוק יהודי רץ מהר, כולו מתנשף וכאשר ראה את הרב יושב על ספסל התחיל להתנצל באומרו: "אני מתנצל מעומק הלב שהרב המתין לי זמן כה רב! אני לא יודע מה קרה לי היום, יצאתי מאוחר מהבית וראיתי שלא אספיק להגיע לרכבת, אבל ידעתי שקבעתי עם הרב להיפגש כאן, ולכן הגעתי לתחנה".

הרב מפוניבו' ניסה להסביר לעשיר כי גם הוא הגיע מאוחר לתחנה ואין על

פתח את השמים ושמי השמים,
 וכולם ראו את כבודו יתברך.

אותה אמונה חושית שראינו בהר סיני,
 טמונה בנשמתו של כל יהודי ויהודי,
 ובזכות אמונה זו כלל ישראל מתקיים
 לנצח נצחים.

ממנה הצלחה. אדרבה, אם יוותר על
 העיסקה כדי שלא לבטל מלימודו,
 מובטח לו שלא יפסיד מכך.

בהר סיני ראה עם ישראל עין בעין את
 השכינה הקדושה, בשעה שהשי"ת
 ירד לתת תורה לעמו ישראל. הקב"ה

פניני אור החיים הקדוש

הרגלים נושאות לבית המדרש

מקטנותו מסר עצמו על עמל התורה,
 בקדושה ובטהרה.

לכן, כשלמד פסוק זה המדבר על עמל
 התורה, העמים עליו פירושי פירושים,
 כדי להקיף את נושא עמל התורה מכל
 צדדיו. ובכך למדנו עמל התורה מהו!
 כמה יש להתעכב על כל מילה ומילה
 מתורתנו הקדושה!

באחד מהביאורים, ביאר ה"אור
 החיים" הקדוש:

אם בַּחֲקָתִי תֵּלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ
 וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם (ויקרא כו, ג).

ה"אור החיים" הקדוש ליבן וחקר
 פסוק זה, והוציא מתחת ידו ארבעים
 ושניים פירושים וביאורים נפלאים -
 כמנין 'וְדַבַּרְתָּ בָּם' (דברים ו, ז), ובתוכם
 ביאורים נוספים, ביאור בתוך ביאור.

מה הביאהו לחקור לעומקו של פסוק
 זה ולדוש בו עוד ועוד?

היות ועמל התורה היה הנקודה
 המרכזית בחייו.

באופן טבעי לכיוון המקרר שבמטבח... כשאדם צמא, רגליו מוליכות אותו מאליהן אל ברז המים. לפעמים זה נעשה במודע; הרעב והצמא הציקו לו והוא הוליך את רגליו לכיוון המטבח...

אך לעתים האדם לא חשב כלל על רעבונו וצימאונו ולא נתן פקודה מפורשת לרגליו, אדרבה, הראש והמחשבות היו עסוקים בעניין אחר לגמרי. אלא שהרעב והצמא משכו את רגליו מאליהן לכיוון המקרר וברז המים... כמו חיה במדבר שהצמא מוליך את רגליה למקור מים, להרוות את צימאונה.

בדוד המלך היו רעבון וצמאון עזים לתורה, עד שהם הוטבעו בו ונעשו לו לטבע.

התאוונה וההשתוקקות לתורה היו עזות כל כך, עד שהדבר הפך להיות כטבע מוטבע, השולט באדם מאליו, גם בלי שיחשוב עליו במוחו.

והתוצאה היתה, שהראש הוליך אותו לכיוון אחד - "חשבתי דרכי", אבל הרגלים הוליכו אותו מאליהן לכיוון אחר, כפי הטבע המוטבע בו - "ואשיבה רגלי אל עדותיך", לבתי

"עוד ירצה על דרך מה שאמרו ז"ל (ויקרא רבה לה, א) בפסוק "חֲשַׁבְתִּי דְרָכַי וְאָשִׁיבָה רַגְלִי אֶל עֲדוּתֶיךָ" (תהלים ק"ט, נט), שהיה דוד חושב לעשות עניינים ורגליו מוליכים אותו מעצמם אל בית המדרש לרוב החפץ והרצון והרגילות בדבר, והוא אומר 'אם בחקתי תלכו' פירוש הליכתכם מעצמה תהיה אחריה כמאמר דוד, לרוב החשק והרגילות".

ביאור הדברים, למלך בדרך כלל יש סדר יום עמוס ומטלות רבות לעסוק בהן.

דוד המלך ביקש ללכת לעסוק בענייני המלוכה, אך רגליו הוליכוהו מאליהן ליעד אחר - לבתי כנסיות ולבתי מדרשות.

איך זה קרה?

לרגליים אין דעה עצמית. מוחו של האדם שולט על רגליו ומוליכן כרצונו. אלא שלפעמים יש באדם רצון פנימי שהוא לא מודע לו.

הרצון הזה שוכן בתת מודע, ובלי שניתן לרגליו פקודה מפורשת - הן הולכות מאליהן לפי הרצון הפנימי שבקרבן...

כאשר אדם רעב, רגליו מוליכות אותו

לתורה, עד שיהיו רגליו נושאות אותו
מאליהן לבית המדרש.
הרגלים נושאות לבית המדרש...

כנסיות ובתי מדרשות.
אומר ה"אור החיים" הקדוש: "אם
בחקותי תלכו" - צריך האדם להגיע
לדרגה כזו, שיוטבע בנפשו צימאון עז

פרשה למעשה

הבוטח בה' חסד יסובבנו

בכוחות מחודשים. הוא היה בטוח,
שבקומו ישלח לו הקב"ה מאכל
ומשקה די צורכו.

שני הבחורים האחרים התייאשו
מלצפות, עזבו את היער והלכו לקנות
אוכל ושתייה.

אמרו השניים זה לזה: "מסכן, הוא
נשאר שם, בטוח שה' ישלח לו. האם
נשאר אותו בלי אוכל? לא - בוא ניקח
גם בשבילו"...

שבו אל היער והביאו איתם כל טוב,
והבחור לא ידע בלכתם ובשובם.

התעורר הבחור, ראה לפניו מאכלים
טובים ושתייה בשפע, והתחיל לתת

וכי תאמרו מה נאכל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית
(ויקרא כה, ב).

בישיבות נובהרדוק היו מתחזקים
ביותר במידת הביטחון. שלושה
תלמידים החליטו ללכת לעומק היער
בלי אוכל ובלי שתייה, ולבטוח בה'
שישלח להם די צורכם.

ישבו הבחורים ולמדו בהתמדה
שעתיים ושלוש, וגם ארבע שעות.

הזמן חלף ושעת הצהריים כבר עברה,
אך עדיין אין להם מזון ושתייה. הצמא
התחיל להציק להם יותר ויותר.

לעת ערב החליט אחד הבחורים ללכת
לנוח זמן קצר, כדי שיוכל לקום

הוא הנותן לך כוח לעשות חיל, הוא הנותן לך את הכל. אל תחשוב, בשום פנים ואופן, כאילו יש דרך אחרת בעולם!

בעיר חאלב היה יהודי עשיר מאוד ושמו פיצ'וטו.

שרים ורוזנים היו באים לבקש ממנו הלוואות, כשרצו לקנות שטחי אדמה גדולים ולבנות להם טירות ובתי פאר. יום אחד הגיע אליו שר נכבד ותקיף, ואמר שהוא זקוק לסכום גדול של כסף כהלוואה לחודש.

פיצ'וטו ידע שאין הרבה סיכויים לקבל ממנו בחזרה את הכסף שילווח לו, ואין אפשרות לתבוע ממנו מחמת מעמדו הרם ותקיפותו.

אמר פיצ'וטו לשר: "כבוד השר, אני מלווה כסף רק עם ערבים, ובפרט כשמדובר בסכום גדול כזה".

השיב השר בתוקף: "מניין אקח לך ערבים? אין לי ערבים, ולא אביא".

אמר פיצ'וטו: "אם אינך רוצה להביא ערבים, אעשה את הקב"ה ערב על הלוואתך".

תודה לקב"ה, ששלח לו את כל זה. אמר, "הנה, מתקיים בי הַבּוֹטָח בַּה' חֶסֶד יְסוּבְּבֵנוּ! (תהלים לב, י) שלח לי הקב"ה כל צרכי ברווח גדול!"

שני חבריו התחילו לצחוק.

תמה אותו בחור, "על מה הצחוק הזה?"

אמרו לו, "לא הביטחון הביא לך את כל זה, אלא אנחנו. היינו כבר רעבים וצמאים מאוד, והלכנו לעיר וקנינו את כל המאכלים והשתייה".

"נו, והיכן כאן הסיבה לצחוק?"

חשבו שלא הבין, ושוב אמרו: "אתה חושב שה' שלח לך את המאכלים והשתייה עד לכאן, לעומק היער? אתה חושב שהביטחון שלך הוא שגרם? אנחנו קנינו והבאנו".

אמר להם: "שזטים שבעולם. וכי ה' לא שלח לי? הנה, שלח לי בדרך הטובה בעיניו, שעשה אתכם שליחים להביא לי... וכי אכפת לי באיזה אופן שלח? אני ממשיד לבטוח בה', והבוטח בה' חסד יסובבנו".

התורה (דברים ה, יח) מצווה עלינו: "וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנֵּתֵן לְךָ פֶּחַח לַעֲשׂוֹת חַיִּיל". הקב"ה, ורק הקב"ה,

ומה קרה בינתיים?

בעל השדה אסף את יבול הכרובים משדהו. כרוב אחד גדול משך את תשומת ליבו, והוא החליט למכור אותו לפיצ'וטו היהודי העשיר, כדי שהטבחית שלו תכין מזה "מחשי" - תבשיל של כרוב עם אורז ובשר.

הטבחית של משפחת פיצ'וטו קיבלה את הכרוב הגדול, וחתכה אותו כדי להכין ממנו את התבשיל, ופתאום מצאה בפנים צרור כסף.

מיד קראה לבעלת הבית, ובעלת הבית הזעיקה את בעלה.

הביט פיצ'וטו בכרוב, וראה את חבילת השטרות שלו, שנותרה עטופה בדיוק כפי שנתן אותה לשר הגוי. לקח השטרות והטמינם במגרה.

חודש ימים לאחר מכן בא השר אל ביתו של פיצ'וטו, ואמר: "עכשיו אומנם זמן הפירעון של ההלוואה

"מצוין", אמר השר הגוי בלעג. "אלוקים יהיה ערב שלי...".

נתן פיצ'וטו לשר הגוי חבילת שטרות עטופה היטב, והגוי יצא לדרכו.

באמצע הדרך התעייף השר, ונכנס לנוח מעט בשדה של כרובים. את חבילת השטרות הניח בין עליו הפתוחים של כרוב, שצמח בסמוך למקום מושבו.

שום גנב לא יחפש בין עלי כרוב, אמר לעצמו, ונרדם בשלווה.

לאחר כשעתיים התעורר השר, וקם בכוחות מחודשים להמשיך בדרכו. הוא ניגש לקחת את הכסף שהניח בכרוב, ולא מצאו. בדק כרוב אחרי כרוב, אבל הכסף נעלם ואיננו.

חשב השר שמישהו הבחין בכסף וגנב אותו.

סר וזעף הלך לביתו, ללא סכום הכסף הגדול.

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

התכוון להחזירה בבוא העת...

אמר לו פיצ'וטו: "ידעתי, שעל הערב שלי יכול אני לסמוך ללא פקפוק, בכל ליבי..."

בזכות האמונה של אותו יהודי, שהיתה חזקה ואמיתית, נמנע ממנו הפסד גדול.

אם תהיה לנו אמונה חזקה בבורא העולם, ישמור עלינו הבורא יתברך, ונזכה לשפע טובה וברכה.

אדם צריך לבטוח בקב"ה, ולדעת ש"כל מאן דעביד רחמנא, לטב עביד" (ברכות ס"ב). כל מה שהקב"ה עושה - לטובה הוא עושה, גם אם לא תמיד רואים זאת מיד.

ליהודי אחד בניו יורק היתה חנות לממכר יינות ומשקאות חריפים.

החנות הניבה רווחים יפים, והוא כלכל את בני ביתו בנחת ובכבוד.

יום אחד הגיע גוי עשיר, קנה בניין גדול בסמוך לחנותו של היהודי, ופתח שם חנות מפוארת לממכר משקאות חריפים. בחנות החדשה היה מבחר גדול, והמחירים היו זולים. קונים רבים

שלקחתי, אבל כל הכסף שהלווית לי נעלם. לא נהניתי ממנו כלל ולא אחזיר את ההלוואה".

אמר לו פיצ'וטו: "כבר החזיר לי הערב את ההלוואה".

גיחך השר בלעג, אך מיד נפקחו עיניו בהשתוממות גדולה, כאשר פיצ'וטו הראה לו את חבילת השטרות העטופה.

"אינני מבין, איך הוחזר לך הכסף הזה???" תמה השר.

"אמרתי לך", השיב פיצ'וטו, "הערב החזיר לי את הכסף. הקב"ה היה הערב, והוא שלח אלי את כל הכסף".

"ובאיזו דרך שלח הערב את הכסף?" הוסיף השר הנפעם לשאול.

סיפר לו פיצ'וטו, "הכסף הושב לי באופן מוזר מאוד, ואף אני איני מבין בעל שדה בא ומכר לי כרוב, ובתוך הכרוב היתה חבילת השטרות שלי!"

הבין השר, שיד ה' היתה כאן.

הוא סיפר לפיצ'וטו איך שכב לנוח בשדה, והניח את הכסף בתוך כרוב, אך לא מצאו לאחר מכן. גם הודה השר, שבעת קבלת ההלוואה לא ממש

הדרך מחנותו לביתו עברה בסמוך לחנות החדשה, אבל מאז שנפתחה החנות ההיא הלך הסוחר בדרך עוקפת, כדי לא לראות את ההצלחה הגדולה של החנות. קשה היה לו לראות את כל הקונים שנכנסים ויוצאים עם שקיות עמוסות, ופעם היו הלקוחות שלו.

באותו יום, שבו הגיעו מים, לא 'עד נפש', אלא עד מעל נפש - הוא צעד מבלי משים במסלול הישן, העובר ליד החנות הגדולה והמפוארת שפתח הגוי.

שלא מרצונו נשלחו עיניו אל החנות, והוא ראה מודעה גדולה - "החנות למכירה".

מה זה? למה? הרי החנות מצליחה כל כך, ולמה רוצה הבעלים למכור אותה פתאום?

אכנס לשאול אותו, אמר לעצמו. אין לי הרבה מה להפסיד, שהרי את החנות הוותיקה שלי אני ממילא צריך לעזוב.

"החנות אכן למכירה", אמר לו הגוי, "יש באמת הרבה קונים, והרווחים יפים מאוד, אלא שסיבות אישיות

עזבו את חנותו של היהודי ועברו לקנות בחנות החדשה.

חנותו של היהודי צברה כל חודש עוד ועוד הפסדים. הוא המשיך להחזיק אותה ולשלם את דמי השכירות, על אף שהתקשה בכך מאוד, בתקווה שיבואו ימים טובים יותר.

יום אחד, בעודו יושב בחנות הריקה מקונים ומתפלל בלב נשבר, נכנס לחנות אדם לבוש בגדים יקרים, והודיע לו שעליו לפנות את השטח תוך פרק זמן קצר.

"מה פירוש?" מחה הסוחר. "אני שוכר את החנות הזאת כבר שנים לא מעטות. איזו זכות יש לך לסלקני מכאן?"

"אני קניתי את החנות הזאת, וגם את שאר החנויות בבניין הזה", אמר הגוי. "ומיד בתום תקופת השכירות עליך לעזוב".

הסוחר היה שבור לחלוטין. לפני כן הוא חשב שהמצב גרוע, כעת התברר לו שיכול להיות יותר גרוע...

החליט הסוחר לשוב לביתו, שם יוכל לתת פורקן לכאבו ולצערו.

להבין, שכל הצער הגדול שלו היה בטעות. הוא הצטער מאוד על החנות היפה והגדולה שנפתחה בסמוך אליו, ועל הצלחתה הגדולה, וכמעט שנשבר לרסיסים כשהוצרך לעזוב את מקום השכירות הוותיק שלו.

ומה התברר למפרע? הכל היה לטובתו. כל הדאגות והחישובים שלו היו בטעות. הקב"ה רצה לתת לו דבר יותר מוצלח ומבורך.

כלום יכול האדם קטן הדעת להשיג ולהבין את הנהגתו המופלאה של ה' יתברך בעולם!?

תקבל את הנהגתו יתברך, דע, שהכל לטובה.

מאלצות אותי לעזוב".

"אני מעוניין בעיקרון לקנות", אמר הסוחר, "האם נוכל לשבת ולשוחח באופן רציני?"

"נוכל בהחלט, תבוא מחר בבוקר בשעה עשר. כיון שבשעה אחת עשרה קבעתי פגישה עם אדם אחר שמתעניין ברכישה זו".

בשעה עשר ישב הסוחר היהודי עם הגוי, וחתמו בשעה טובה ומוצלחת על הסכם מכירה.

בשעה אחת-עשרה הגיע האדם האחר שהתעניין בחנות, ובעל החנות הודיע לו, שהחנות כבר נמכרה.

כעת, במבט אמיתי, יכול היה הסוחר

מה יעשה אדם ויחיה - ימית עצמו

שלו, את ההרגלים, התענוגות והגשמיות, ולהידבק בה' ובתורתו הקדושה. כך יזכה לחיים, שנאמר: "כִּי מִצְאֵי מִצְאֵי מְצָא חַיִּים" (משלי ח, לה).

כשלומדים את ארבעים ושניים הפירושים שכתב ה"אור החיים"

אִם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם (ויקרא כו, ג).

הגמרא (תמיד לב ע"א) אומרת: "מה יעשה אדם ויחיה? ימית עצמו! מה יעשה אדם וימות? יחיה את עצמו".

אדם שרוצה לחיות ולזכות לכתרה של תורה - צריך להמית את העצמיות

ה"אור החיים" הקדוש לא הצליח להבין כיצד אפשר ללמוד תורה אם נשענים על כרית! מבחינתו היו אלו תענוגות.

עד כדי כך הגיע עמל התורה שהיה ל"אור החיים" הקדוש.

עיקר לימוד התורה הוא על ידי עמל. הגמרא (נדה ע"ב) אומרת שאנשי אלכסנדריא שאלו את רבי יהושע בן חנינא: "מה יעשה אדם ויחכם?" אמר להם: "ירבה בישיבה".

ולכאורה קשה, הלוא דבר פשוט הוא שכדי להרבות בחכמה יש להרבות בישיבה. לשם מה צריך את רבי יהושע שישיב תשובה כה פשוטה? אלא תשובתו של רבי יהושע היתה, שגם אלו הנמצאים כבר בתוך הישיבה ולומדים בה - ירבו בלימודם ויעמיקו בו עוד ועוד, מתוך עמל ויגיעה.

כשה"חפץ חיים" זצ"ל עבר את גיל תשעים, והיה זקן ותשוש - היה יושב ליד השולחן עם גמרא פתוחה ולומד, ופעמים שהיה נרדם על גבי השולחן.

הקדוש על "אם פּחַקְתִּי תִלְכוּ", כאשר על כל פירוש מפירושו יש כמה וכמה ביאורים, ניתן לראות בחוש את עמל התורה שהיה לו.

כשעלה לארץ ישראל, נכנס לבקר את רבי חיים אבולעפיה זצ"ל, שהיה רבה של טבריה וכל מוסדות התורה והחסד היו בבעלותו, לאחר שקיבל תמיכה מהסולטן התורכי לבנות את טבריה מחורבנה.

רבי חיים היה כבר זקן ושבע ימים, קרוב לגיל תשעים, וכשעסק בתורה היה נשען מעט על כרית.

כשהגיע אליו ה"אור החיים" הקדוש וראה אותו כך, אמר לו: "רבנו! כך לומדים תורה, בתענוגים? הלא דרשו חז"ל (תנחומא נח, ג) על הפסוק 'ולא תמצא בארץ החיים' (איוב כח, יג) - 'וכי בארץ המתים תמצא? אלא שלא תמצא תורה שבעל פה אצל מי שיבקש עונג העולם תאווה, כבוד וגדולה בעולם הזה, אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר (במדבר יט, יד): 'זאת התורה אדם כי ימות באהל'..."

ואף על פי שהיה הגאון הרב אבולעפיה, כאמור, זקן ושבע ימים,

אדם צריך להתרגל לכבוש את תאוותיו.

כאשר על השולחן מונחים עשרה סוגי מאכלים, הכל בכל מכל כל, ראוי שיחנך את עצמו להימנע מאכילת דבר אחד ויאמר לעצמו: 'אכלתי תשעה מאכלים, אין צורך לאכול גם את המאכל העשירי'...

ההימנעות הזו מרגילה את האדם לכבוש את יצרו ולהציב לעצמו גבולות, ואז, כשיעמוד לפניו מאכל שהתעורר ספק בנוגע לכשרותו - יוכל להתגבר על עצמו ולא לאכול.

לא כן אדם שלא התרגל לחסום את פיו, 'לא השיב ידו מִבְּלֶעַע', ימצא תמיד היתרים: 'יש הכשר של רבנות שהוא הכשר טוב...' וכדומה, למרות שהוא יודע היטב שלביתו לא היה מכניס הכשר כזה, אבל כעת, כשהגישו לפניו את המאכל - הוא לא מסוגל לחסום עצמו.

גדולי ישראל היו כובשים את עצמם ומתרחקים מאה שערים משער ההיתר, כדי לא להגיע חלילה לידי

שאלוהו נכדיו: "סבא! אולי נעזור לך ללכת למיטה?" והוא היה משיב: "עוד יבוא זמן שנסכב בו הרבה... עכשיו כדאי לנצל את הזמן", ומתוך הדברים הללו היה מתעורר, אזור חלציו וממשיך ללמוד.

ובעצם זו גמרא מפורשת. הגמרא (עירובין סה ע"א) מספרת: "אמרה ליה ברתייה דרב חסדא לרב חסדא: לא בעי מר מינם פורתא?" - בתו של רב חסדא שאלה את אביה האם אינו רוצה לישון מעט.

"אמר לה: השתא אתו יומי דאריכי וקטיני, ונינום טובא" - עוד יבואו ימים ארוכים בשינה, וקצרים מלעסוק בתורה ובמצוות - ואז נישן הרבה.

ימי חייו של אדם בעולם הזה אומנם קצרים הם, אבל הם ארוכים מהבחינה הזאת שיש ביכולתו למלא אותם בתורה ובמצוות.

לעומת זאת הימים שהוא בקבר אומנם ארוכים, אך הם קצרים מהבחינה הזאת שאי אפשר לעסוק בהם בתורה ובמצוות. משום כך סירב רב חסדא לנוח והשאיר את המנוחה לקבר, שם יהיו לו ימים ארוכים למנוחה.

זוהי הפרישות של צדיקים ואנשי מעשה! כל מי שנכנס לביתו של הרב שטיינמן זצ"ל וראה את המטבח - יכול היה לקלוט את עוצמת הפרישות הזו!...

רבי שלום לופס זצ"ל, רַבֵּה של עכו, היה צדיק נשגב, קדוש בקדושה עילאית, והיה מסגף עצמו כדי שלא ליהנות מהעולם הזה.

סיפר לי משמשו, שבבוקר היה אוכל פרוסת לחם יבש, לא טרי, עם כוס תה, ובצהריים מעט ירקות ותו לא. ופעם אחת הזדמן לישיבת 'פורת יוסף' וראה שבחדר האוכל מגישים לארוחת צהריים עוף! "עוף ביום חול"? התפלא. "מה תשאירו לשבת?"...

ומכאן ילמד אדם החפץ בחיים לחשוב מה הם צרכיו ההכרחיים, ומעבר להם להשתדל להציב לעצמו גבולות ולחנך עצמו להתגבר על תאוותיו.

ספק ספיקא של איסור (ראה חובת הלכות שער התשובה פרק ה').

ישנם סיפורים רבים, חלקם ראינו בעינינו, על מאכלם של גדולי ישראל, שאכלו מינימום שבמינימום, רק כדי קיום גופם, ובחרו לפרוש מהנאת האכילה.

מה אכל מרן הסטייפלר זצ"ל לארוחת בוקר? חתיכת דג מלוח עם כוס תה, או פרוסת עגבנייה, אם היה...

מה אכל מרן הרב שטיינמן זצ"ל? מעט דייסא... ופעם אחת הגישו לו יוגורט, ואמרו שהרופאים קבעו שעליו לאוכלו מחמת חולשתו הרבה. הוא פתח את היוגורט, הסתכל עליו, והשאירו על השולחן... - "לא התרגלתי לזה. בגיל תשעים לא אכנים לפי מאכלים שלא אכלתי מימי", הסביר.

על מה מדובר כאן? סך הכל על יוגורט, לאדם בן תשעים שזקוק לחזק את גופו! ואף על פי כן הוא לא מסוגל...

יקרה היא מפנינים

וליהנות מהריח הבוקע מבפנים. גם זו דרגה של שכר, שלא כולם יזכו גם לה, אולם זו מדרגת השכר הנמוכה ביותר.

כנגד זה מציבה המשנה את "כל חיי העולם הזה". לכל אדם יש במהלך החיים רגעים ושעות של אושר. אם יקבץ את כל אותן שעות אושר שחווה במשך כל שנות חייו, וידחוס אותן לתוך רגע אחד - אין ספק כי האושר שברגע הזה יהיה גדול מאוד.

ואם בתוך הרגע הזה יוסיף וידחס גם את כל שעות האושר של קרוביו וידידיו, במשך כל ימי חייהם - האושר יתעצם לאין ערוך.

ואם יצרף גם את אושרם של כל בני עירו, ויוסיף ויצרף את אושרם של כל בני המדינה, ואת אושרם של כל יושבי תבל במשך דור שלם, כולם נקבצו באו אל תוך הרגע הזה - תכלינה המילים לתאר את עוצמת האושר הזה.

אולם, עם כל עוצמתו של האושר הזה, לא הגענו עדיין להגדרה של "כל חיי העולם הזה".

אם בַּחֲקָתִי תֵּלְכוּ וְאֵת מִצּוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם (ויקרא כו, ג).

שנינו במשנה באבות (ד, יז): "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה".

כדי לקבל איזשהו מושג על ההשוואה בין השניים, עלינו להבין מהי "קורת רוח" מחד גיסא, ומה הם "כל חיי העולם הזה" מאידך גיסא.

בנו של הסבא מקלם, רבי נחום זאב זיו זצ"ל, הגדיר את הדברים באופן הבא: נתאר לעצמנו אדם עני, שמזה זמן רב לא בא אוכל לפיו, עבר ליד בית של עשיר בדיוק כשנערכה בו סעודה גדולה. ריחות נעימים של מאכלים ערבים בקעו מהבית ונכנסו לאפו של העני.

ומכיוון שלהיכנס לתוך הבית ולאכול מהתבשילים הוא לא הורשה - היה עליו למצוא איזושהי נחמה פורתא בהרחת הריח... זוהי "קורת רוח"!

ישנם אנשים שלא יורשו להיכנס לגן עדן בעולם הבא. אומנם, הם כן הגיעו למדרגה שירשו להם לעבור מבחון,

לא השר, אלא המלך, יהיה זה שיזמין אותו - על אחת כמה וכמה. "טיילתי עם המלך" יתפאר בפני כולם. ואם במלך בשר ודם כך - מה נאמר ומה נדבר על טיול משותף עם מלך מלכי המלכים בעולם הבא?

אולם בטיול המשותף הזה - אמר ה"חפץ חיים" - הקב"ה יבקש ממך: 'בני היקר! אולי תוכל לחזור פִּפְנֵי על הסוגיה, מהתורה שלי, האם קורה היא משום היכר או משום מחיצה. איך הגדירו הראשונים את סברות המחלוקת? מה הוסיף המהר"ם שיף על כך?... איזה ביזיון יהיה למי שלא יֵדַע לענות, איך הקב"ה יסתכל עליו!

צריך להתכונן לטיול הזה, התקן עצמך בפרוודור! צריך לנצל את הזמן ללמוד ולשנון, "יום וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ" (בראשית ה, כב), כדי ליהנות מהטיול ולא לבוש...

התורה ממשיכה ומתארת גם את הצד השני, אם, חלילה, "בחוקותי תמאסו", ומתארת את כל הקללות העתידות לבוא בשל כך.

ה"חפץ חיים" זצ"ל היה מבאר את המשנה באבות (ו, ב): "בכל יום ויום בת

להיקפה המושלם של הגדרה זו יש לצרף את כל האושר של כל יושבי תבל מראשית הבריאה ועד סוף כל הדורות.

אם נִרְפָּז את כל זה אל תוך רגע אחד - זה ייקרא "כל חיי העולם הזה".

ועל מידת אושר זו - אשר אין בכוח השכל האנושי לְהִבְיָנָה וְלְהַכִּילָהּ - אומרים לנו חז"ל ששעה אחת של "קורת רוח" בעולם הבא גדולה לאין ערוך מהאושר הזה! ומשום כך "שכר מצווה בהאי עלמא - ליכא".

ה"חפץ חיים" היה אומר, נתבונן רק על שכר אחד שהתורה מבטיחה על "אם בחקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה", והוא: "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם" ומפרש רש"י: "אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם, ולא תהיו מזדעזעים ממני". האם יש מטבע בעולם הזה, שיכול להשתוות לעונג רוחני, עליון, שכזה?

הרי אם שר חשוב יזמין אדם לטייל עימו במשותף - לא יהיה קץ לאושרו של אדם זה. לכל מקום שילך יספר על הכבוד הגדול שנפל בחלקו... ואם

עמלים בתורה, והתורה לא תיעלב מכל מיני קריאות בנוסח של "שוויון בנטל", "שיצאו לעבוד" וכדומה. דיבורים כאלו יוצרים חורים בכלי הזה, המחזיק ברכה, וגורמים לברכה להיאבד ולצרות הבאות.

ומהיכן יתפרנסו כל לומדי התורה? אל דאגה! התורה מבטיחה: "וְנִתְּנָתִי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתְּם וְנִתְּנָה הָאָרֶץ בְּבוֹלָה וְיָעֵז הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִי". אדם יזרע - ויקצור פי אלף אלפים. כל השפע שבעולם יבוא מארץ הקודש, מבתי המדרש, מהתורה הקדושה - מקור השפע.

ומה עם הביטחון? אל דאגה!

התורה מבטיחה "וַיִּשְׁבְּתֶם לְבַטַּח בְּאֶרְצְכֶם" - יהיה ביטחון!

עלינו לדעת שכל הצרות שישנן בעולם - כל העוני והחולאים המשוונים - הכל נובע מחוסר תורה! אם התורה תתרבה - האוויר יהיה צח, לא יהיו בו חיידקים ואנשים יהיו בריאים שלמים ומאושרים, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם (אור החיים הקדוש דברים

כו, ח).

קול יוצאת מהר חורב ומכרות ואומרת, או להם לבריות מעלבונה של תורה", שכל "אוי" שעם ישראל צועק - הוא משום עלבונה של תורה!

שורש כל הצרות המתרגשות ובאות על היהודי הוא, שהתורה מונחת בקרן זווית ולא עמלים בה.

התורה הקדושה, והעמל בה, היא סוד קיומו של העם היהודי, וככל שלימוד התורה יתרבה ויתעצם - כן יסתלקו הייסורים והצרות וירבה השפע והברכה בעולם.

התורה היא כלי מחזיק ברכה: ככל שיתרבו לומדי התורה כן יתמעטו אויבינו ושונאינו, ותתקיים הברכה "וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמֹשֶׁה מְאֹד וּמְאֹד מִכֶּם רַבְּבָה יְרֵדְפוּ וְנָפְלוּ אֲיִבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם לְחָרֵב". מעט יכיל את המרובה. כלי אחד יחולל שמות באויבינו יותר ממה שיכולים אלף חיילים לעשות! זה ברור כשמש בצהרים!

האדם לומד ואומר בדרך לימודו "אמר אבי...". אחד - והטיל שלנו יפגע במטרה...

אולם כל זה מובטח לנו רק אם נהיה

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמה סוליקה

לרפואת: רמי בן חיה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ורחם הי"ו, ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו, אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו, התינוקת נטע בת ג'וזנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל, מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ת.נ.צ.ב.ה.